

Opracowanie planów zadań ochronnych dla opolskich obszarów Natura 2000, monitoring, ochrona siedlisk i gatunków

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Opolu zakończyła (30.06.2016 r.) realizację projektu pn. „Opracowanie planów zadań ochronnych dla opolskich obszarów Natura 2000, monitoring, ochrona siedlisk i gatunków” współfinansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG) na lata 2009 – 2014 (Program Operacyjny PL02 „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów”).

Całkowita wartość projektu wyniosła 793 719,68 zł.

Głównym celem projektu było wsparcie zarządzania i monitorowania opolskich obszarów Natura 2000, a tym samym wzrost ich efektywności.

W ramach projektu zaplanowano ustanowienie planów zadań ochronnych dla 4 obszarów Natura 2000:

- Łąki w okolicach Chrzastowic PLH160010,
- Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą PLH160012,
- Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą PLH160013,
- Teklusia PLH160017

oraz realizację zadań ochronnych sformułowanych w ustanowionych w latach 2012-2013 planach zadań ochronnych dla wybranych opolskich obszarów Natura 2000.

Okres realizacji projektu: **marzec 2014 r. - czerwiec 2016 r.**

Zgodnie z Planem Wdrażania Projektu (PWP), który jest załącznikiem do umowy o dofinansowanie, projekt podzielono na 6 głównych działań, tj.:

- **DZIAŁANIE 1. Ekspertyzy przyrodnicze siedlisk i gatunków na potrzeby sporządzenia PZO;**
- **DZIAŁANIE 2. Opracowanie i ustanowienie PZO;**
- **DZIAŁANIE 3. Działania ochronne w obszarach Natura 2000;**
- **DZIAŁANIE 4. Monitoring stanu ochrony siedlisk i gatunków w obszarach Natura 2000;**
- **DZIAŁANIE 5. Edukacja, promocja i informacja;**
- **DZIAŁANIE 6. Zarządzanie i obsługa merytoryczna projektu.**

W ramach ww. działań zrealizowano następujące zadania zaplanowane w Planie Wdrażania Projektu, tj.:

DZIAŁANIE 1:

Wykonano ekspertyzy przyrodnicze siedlisk i gatunków na potrzeby sporządzenia planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: Łąki w okolicach Chrzastowic PLH160010, Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą PLH160012, Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą PLH160013 oraz Teklusia PLH160017;

Ze względu na powstałe oszczędności wykonano 3 dodatkowe ekspertyzy przyrodnicze siedlisk i gatunków na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: Bory Niemodlińskie PLH160005, Łęg Zdzieszowicki PLH160011 i Lasy Barucickie PLH160009.

DZIAŁANIE 2:

W roku 2015 sporządzono projekty planów zadań ochronnych dla 4 obszarów Natura 2000: Łąki w okolicach Chrzastowic PLH160010, Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą PLH160012, Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą PLH160013 oraz Teklusia PLH160017.

28 kwietnia 2016 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego opublikowano Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łąki w okolicach Chrzastowic PLH160010 977 oraz Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą PLH160012.

19 maja 2016 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego opublikowano Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 18 maja 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Teklusia PLH160017 oraz Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 18 maja 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą PLH160013.

DZIAŁANIE 3:

W 2014 r. wykonano dwie (odrębne) ekspertyzy budowlane w celu określenia stanu technicznego części fortów (Fort Prusy i Reduta Królicza z Korytarzem Cygaro) w obszarze Natura 2000 Forty Nyskie.

W 2015 r. wykonano następujące zadania:

- eliminacja robinii akacjowej w siedlisku 9170 w obszarze Natura 2000 Forty Nyskie;
- wykonano ekspertyzę pn. Ochrona miejsc gniazdowania – Inwentaryzacja nieznanymi miejsc gniazdowania gatunku A073 Kania czarna *Milvus migrans* i A074 Kania ruda *Milvus milvus* w obszarze Natura 2000 Grądy Odrzańskie PLB020002;
- wykonano ekspertyzę pn. „Określenie stanu zachowania siedliska 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaea*, *Potamogeton* w obszarze Natura 2000 Dolina Małej Panwi PLH160008”;
- wykonano ekspertyzy hydrologiczne siedlisk przyrodniczych: 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) oraz 91D0 Bory i lasy bagienne i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne w obszarze Natura 2000 Dolina Małej Panwi PLH160008.

W 2016 r. ograniczono poruszanie się ludzi na obszarach chronionych poprzez umieszczenie szlabanów ograniczających wjazd pojazdami silnikowymi na teren czaszy zbiorników (2 obszary), ustawiono tablice informujące o zakazach obowiązujących w stosunku do chronionych gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 Zbiornik Nyski i Zbiornik Otmuchowski.

DZIAŁANIE 4:

W roku 2014 wykonano 3 monitoringi siedlisk: 6210, 8210, 9130 w obszarze Natura 2000 Góra Św. Anny.

W 2015 r. wykonano łącznie 34 monitoringi oraz wykonano I etap monitoringów dla 2 gatunków w 2 obszarach Natura 2000 (łącznie 4 monitoringi) tj.:

- II etap Monitoringu stanu ochrony siedlisk i gatunków w obszarach Natura 2000 - gatunki: 1308 (Forty Nyskie), 1303, 1324, 1059, 1061, 1193 (Góry Opawskie), siedliska: 6430, 6510 (Góry Opawskie), 6510, 9110, 9150, 9170, 9180 (Góra Świętej Anny PLH);
- Monitoring stanu ochrony gatunków zwierząt w obszarach Natura 2000 - gatunki: 1193, 1324, 1303 (kolonia rozrodca), 1303 (zimujący) (Ostoja Sławniowicko-Burgrabicka), 1335 (Kamień Śląski);
- Monitoring stanu ochrony populacji lęgowych gatunków ptaków w obszarach Natura 2000 Zbiornik Nyski PLB160002 i Zbiornik Otmuchowski PLB160003 - gatunki: A023, A196 (Zbiornik Otmuchowski), A176, A179 (kolonia rozrodca), A193, A195 (Zbiornik Nyski);
- Monitoring stanu ochrony siedlisk w obszarach Natura 2000 - siedliska: 8220 (Góry Opawskie), 3260, 7110 (Dolina Małej Panwi);
- Monitoring stanu ochrony migrujących populacji ptaków w obszarach Natura 2000 Zbiornik Nyski i Zbiornik Otmuchowski - gatunki: A142, A160 (Zbiornik Otmuchowski), A179 (populacja migrująca), A160, A142, A145, A149 (Zbiornik Nyski);
- Monitoring stanu ochrony populacji gęsi zbożowej *Anser fabalis* i krzyżówki *Anas platyrhynchos* w obszarach Natura 2000 Zbiornik Nyski i Zbiornik - gatunki: A039, A053 (Zbiornik Otmuchowski), A053, A039 (Zbiornik Nyski) - I etap (II etap planuje się wykonać w I kwartale 2016 r.).

W roku 2016 wykonano 8 monitoringów, tj.:

- III etap Monitoringu stanu ochrony siedlisk i gatunków w obszarach Natura 2000 (kwota: 13 000,00 zł) - gatunki: 1308 (Forty Nyskie), 1303, 1324 (Góry Opawskie);
- Monitoring stanu ochrony zimowiska podkowca małego w obszarze Natura 2000 Ostoja sławniowicko Burgrabicka PLH16004 (kwota: 2460,00 zł) - gatunek 1303;
- II etap monitoringów dla 2 gatunków w 2 obszarach Natura 2000 (łącznie 4 monitoringi), tj. monitoring stanu ochrony populacji gęsi zbożowej *Anser fabalis* i krzyżówki *Anas platyrhynchos* w obszarach Natura 2000 Zbiornik Nyski i Zbiornik Otmuchowski (kwota: 5900,00 zł) - gatunki: A039, A053 (Zbiornik Otmuchowski), A053, A039 (Zbiornik Nyski).

Łącznie w ramach projektu wykonano 45 monitoringów przyrodniczych.

DZIAŁANIE 5:

Zrealizowano działania edukacyjne, promocyjne i informacyjne, w ramach których wykonane zostały: zaproszenia na konferencję otwierającą i zamykającą Projekt, 4000 szt. broszur, roll-up, tablice PCV z fotografiami, 4000 szt. kalendarzy z płytą CD, 12 tablic informacyjnych z drewnianym steżakiem oraz rozbudowana została istniejąca witryna www.przyrodaślaska.pl.

W dniu **6 lutego 2015 r.** w Opolu odbyła się konferencja, zorganizowana przez Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Opolu, otwierająca projekt pn. „Opracowanie planów zadań ochronnych dla opolskich obszarów Natura 2000, monitoring, ochrona siedlisk i gatunków”. W konferencji udział wzięli przedstawiciele władz lokalnych, m. in. starostw powiatowych, gmin i sołectw, przedstawiciele spółek wodnych, Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu (55 osób). Podczas konferencji omówiona została strategia działań przewidzianych do realizacji w Projekcie a także poruszono tematy związane z funkcjonowaniem i gospodarowaniem w obszarach Natura 2000, przybliżono walory przyrodnicze tych terenów, szanse i konieczne ograniczenia. Obsługę merytoryczną zapewnili pracownicy RDOŚ w Opolu, a także zewnętrzni eksperci z szeroką wiedzą o obszarach Natura 2000. Konferencja połączona była z wystawą fotografii poświęconą obszarom Natura 2000 objętym projektem, tj.: Łąki w okolicach Chrzęstowic PLH160010, Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą PLH160012, Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą PLH160013, Teklusia PLH160017.

W dniu **19 lutego 2016 r.** w Pałacu Pawłowice odbyła się konferencja, zorganizowana przez Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Opolu, zamykająca projekt pn. „Opracowanie planów zadań ochronnych dla opolskich obszarów Natura 2000, monitoring, ochrona siedlisk i gatunków”. W konferencji udział wzięli przedstawiciele władz lokalnych, m. in. starostw powiatowych, gmin i sołectw, przedstawiciele spółek wodnych, Izby Rolniczej w Opolu, Opolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Łosiuwie, Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu (54 osoby). Podczas konferencji podsumowano prace mające na celu ustanowienie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: Łąki w okolicach Chrzęstowic PLH160010, Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą PLH160012, Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą PLH160013, Teklusia PLH160017. Zaprezentowane zostały również dobre praktyki z zakresu czynnej ochrony wybranych siedlisk leśnych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk w regionie. Obsługę merytoryczną zapewnili pracownicy RDOŚ w Opolu, a także zewnętrzni eksperci z szeroką wiedzą o obszarach Natura 2000.

DZIAŁANIE 6:

Koszty związane z zarządzaniem i obsługą merytoryczną projektu były ponoszone na bieżąco, począwszy od 17 listopada 2014 r. (data zawarcia umów o pracę z koordynatorem projektu oraz specjalistą ds. zarządzania i ochrony obszarów Natura 2000).

MATERIAŁY DO POBRANIA:

1. Prezentacje z konferencji otwierającej projekt:

- [Funkcjonowanie sieci Natura 2000 w Polsce - uwarunkowania prawne, planowanie ochrony, szanse i bariery w realizacji działań ochronnych i aktywności społeczno-gospodarczej.](#)
- [Partycypacja społeczna w zarządzaniu obszarami Natura 2000.](#)
- [Uwarunkowania krajobrazowe ochrony w obszarach Natura 2000: Teklusia, Łąki w okolicach Chrzęstowic, Łąki w okolicach Karłowic, Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą.](#)

2. Prezentacje z konferencji zamykającej projekt:

- [Zasady finansowania działań w obszarach Natura 2000.](#)
- [Gospodarka leśna w granicach obszaru Natura 2000 Teklusia.](#)
- [Sposoby ochrony nietoperzy na przykładzie obszaru Natura 2000 Forty Nyskie.](#)

3. Materiały edukacyjne, informacyjne i promocyjne:

- [Broszura informacyjna](#)

Przydatne linki:

<http://www.eog.gov.pl>

<http://eeagrants.org>

Dane kontaktowe:

Małgorzata Pach – Naczelnik Wydziału Organizacyjno - Finansowego, tel: 77 45-26-248, fax: 77 45-26-231, e-mail: malgorzata.pach.opole@rdos.gov.pl

Creation of management plans for Nature 2000 areas in Opole Province, monitoring, conservations of European wildlife and natural habitats”

Regional Directorate for Environmental Protection in Opole have completed (30.06.2016) realisation of the project entitled: "Creation of management plans for Nature 2000 areas in Opole Province, monitoring, conservations of European wildlife and natural habitats" from the Financial Mechanism of the European Economic Area.

The total value of the project: 793 719,68 PLN

The main objective of the project is to support the management and monitoring of Nature 2000 sites in Opole Province, and thus increase their effectiveness.

It was planned to establish a plans of protection tasks for 4 Natura 2000 sites:

- Łąki w okolicach Chrzastowic PLH160010,
- Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą PLH160012,
- Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą PLH160013,
- Teklusia PLH160017

and to implement conservation activities formulated in established in 2012-2013 plans of protection tasks for selected Natura 2000 sites in Opole Province.

Project duration: march 2014 – june 2016.

According to the Project Implementation Plan (PIP) which is attached to the financing agreement, the project was divided into 6 main actions, ie.:

- **ACTION 1.** Natural Expertises of habitats and species on the need to establish a plans of protection tasks;
- **ACTION 2.** The development and establishment a plans of protection tasks;
- **ACTION 3.** Conservation activities in Natura 2000 sites;
- **ACTION 4.** Monitoring of the conservation status of habitats and species in Natura 2000 sites;
- **ACTION 5.** Education, promotion and information;
- **ACTION 6.** Management and substantive support of the project.

Till the end of the project all tasks scheduled in the Project Implementation Plan (PIP) have been completed, ie.:

ACTION 1:

Natural expertises of habitats and species on the need to establish a plans of protection tasks for Natura 2000 sites: Łąki w okolicach Chrzastowic PLH160010, Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą PLH160012, Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą PLH160013 and Teklusia PLH160017 were made;

Due to the generated savings we made 3 additional natural expertises of habitats and species on the need to establish a plans of protection tasks for Natura 2000 sites: Bory Niemodlińskie PLH160005, Łęg Zdzieszowicki PLH160011 i Lasy Barucickie PLH160009.

ACTION 2.

In 2015 projects of plans of protection tasks for 4 Natura 2000 sites: Łąki w okolicach Chrzastowic PLH160010, Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą PLH160012, Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą PLH160013 and Teklusia PLH160017 were prepared. Plans of protection tasks have been established on 28 April 2016 (Łąki w okolicach Chrzastowic PLH160010 977 and Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą PLH160012) and on 19 May 2016 (Teklusia PLH160017 and Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą PLH160013).

-

ACTION 3.

In 2014 two (separate) construction expertises to determine the technical condition of the part of the forts (Fort Prusy and Reduta Królicza with Korytarz Cygaro) in the Natura 2000 site Forty Nyskie were made.

In 2015 the following tasks have been performed:

- elimination of black locust in habitat 9170 in Natura 2000 site Forty Nyskie;
- expertise: Protection of nesting sites - Inventory of unknown nesting sites of species A073 *Milvus migrans* and A074 *Milvus milvus* in Natura 2000 site Grądy Odrzańskie PLB020002;
- expertise: Determination of state of preservation of habitat 3150 Natural eutrophic lakes with Magnopotamion or Hydrocharition - type vegetation in Natura 2000 site Dolina Małej Panwi PLH160008;
- hydrological expertise of natural habitats: 7110 Active raised bogs and 91D0 Bog woodland in Natura 2000 site Dolina Małej Panwi PLH160008.

In 2016 movement of people in protected areas has been limited by placing barriers restricting the entry of motor vehicles into the reservoirs (2 areas) and by placing boards informing about prohibitions applicable to the protected species of birds being the object of protection in Natura 2000 sites Zbiornik Nyski and Zbiornik Otmuchowski

ACTION 4.

In 2014 **three monitorings** of habitats: 6210, 8210, 9130 in Natura 2000 site Góra Świętej Anny were made.

A total of **34 monitorings** and the first stage of monitorings of 2 species in two Natura 2000 sites (4 monitorings in total) were made in 2015, ie.:

- Second stage of monitoring of the conservation status of habitats and species in Natura 2000 sites – species: 1308 (Forty Nyskie), 1303, 1324, 1059, 1061, 1193 (Góry Opawskie), habitats: 6430, 6510 (Góry Opawskie), 6510, 9110, 9150, 9170, 9180 (Góra Świętej Anny PLH);
- Monitoring of the conservation status of animal species in Natura 2000 sites - species: 1193, 1324, 1303 (breeding colony), 1303 (wintering) (Ostoja Sławniowicko-Burgrabicka), 1335 (Kamień Śląski);
- Monitoring of the conservation status of breeding species of birds in Natura 2000 sites Zbiornik Nyski PLB160002 and Zbiornik Otmuchowski PLB160003 - species: A023, A196 (Zbiornik Otmuchowski), A176, A179 (breeding colony), A193, A195 (Zbiornik Nyski);
- Monitoring of the conservation status of habitats in Natura 2000 sites - habitats: 8220 (Góry Opawskie), 3260, 7110 (Dolina Małej Panwi);
- Monitoring of the conservation status of migrating populations of birds in Natura 2000 sites Zbiornik Nyski and Zbiornik Otmuchowski - species: A142, A160 (Zbiornik Otmuchowski), A179 (migrating population), A160, A142, A145, A149 (Zbiornik Nyski);
- Monitoring of the conservation status of population of *Anser fabalis* and *Anas platyrhynchos* in Natura 2000 sites Zbiornik Nyski and Zbiornik Otmuchowski - species: A039, A053 (Zbiornik Otmuchowski), A039, A053 (Zbiornik Nyski) – first stage (second stage is planned to be completed in the first quarter of 2016).

In 2016 **eight monitorings** were made, ie.:

- Third stage of monitoring of the conservation status of habitats and species in Natura 2000 sites - species: 1308 (Forty Nyskie), 1303, 1324 (Góry Opawskie);
- Monitoring of the protection status of *Rhinolophus hipposideros* in Natura 2000 site Ostoja Sławniowicko - Burgrabicka PLH16004 - species: 1303;
- Second stage of monitorings of 2 species in two Natura 2000 sites (4 monitorings in total); Monitoring of the conservation status of population of *Anser fabalis* and *Anas platyrhynchos* in Natura 2000 sites Zbiornik Nyski and Zbiornik

A total of 45 natural monitorings were made within the project..

ACTION 5.

Educational, promotional and information actions have been realized within which were made: invitations to the opening conference of the project and the closing conference of the project, 4000 pcs. of brochures, roll-up, PVC boards with photographs, 4000 pcs. of calendars with a CD, 12 information boards about Natura 2000 sites with wooden frame and existing website www.przyrodaslaska.pl was expanded.

Opening conference of the Project took place on February 6, 2015 in Opole. The conference was attended by representatives of local authorities, among others, county authorities, municipalities and village councils, representatives of water companies, Provincial Management of Drainage, Irrigation and Infrastructure and Voivodship Fund for Environmental Protection and Water Management (55 guests). During the conference the strategy of actions to be implemented in the project was discussed and also topics related to the functioning and management of the Natura 2000 sites, approximated natural values of these areas, opportunities and necessary restrictions. Substantive support was provided by employees of the Regional Directorate of Environmental Protection in Opole and external experts with extensive knowledge of Natura 2000 sites. The conference was combined with an exhibition of photographs dedicated to Natura 2000 sites covered by the Project, ie.: Łąki w okolicach Chrzastowic PLH160010, Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą PLH160012, Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą PLH160013, Teklusia PLH160017.

Closing conference of the Project took place on February 19, 2016 in Pawłowice Palace. The conference was attended by representatives of local authorities, among others, county authorities, municipalities and village councils, representatives of water companies, [Agriculture Chamber](#) in Opole, Opole Agricultural Advisory Centre in Łosiów, Provincial Management of Drainage, Irrigation and Infrastructure and Voivodship Fund for Environmental Protection and Water Management (53 guests). During the conference the efforts to establish a plans of protection tasks for Natura 2000 sites (Łąki w okolicach Chrzastowic PLH160010, Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą PLH160012, Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą PLH160013, Teklusia PLH160017) were summed up. Good practices in the field of active protection of selected forest habitats and animal species and their habitats in the region were also presented. Substantive support was provided by employees of the Regional Directorate of Environmental Protection in Opole and external experts with extensive knowledge of Natura 2000 sites.

ACTION 6.

Costs associated with management and substantive support of the project was incurred on a regular basis starting from November 17, 2014 (the date of conclusion of employment contracts with Project coordinator and Specialist for the management and protection of Natura 2000 sites).

Useful links:

<http://www.eog.gov.pl>

<http://eeagrants.org>

Contact details:

Małgorzata Pach - Head of the organizational - financial department, phone number: 77 45-26-248, fax: 77 45-26-231, e-mail: malgorzata.pach.opole@rdos.gov.pl;

